

Kako država, investitori i banke zajedno proteruju radničke porodice u ime profita

U kapitalističkom društvu, stambeni prostor, kao i u suštini sve ostalo, proizvodi se prvenstveno kao nešto što se prodaje radi profita. Njegova upotrebna vrednost (tj. pružanje skloništa) je podređena njegovoj razmenskoj vrednosti (za koliko se može prodati). Zbog toga milioni ljudi u SAD-u svake godine gube svoje domove u prinudnim iseljenjima dok istovremeno postoji obilje praznih stanova. Ti prazni stanovi će ostati u rukama kapitala dokle god ne mogu da prodajom ili izdavanjem ostvare određeni profit kapitalistima.

U kapitalizmu je imati krov nad glavom privilegija, a ne neotuđivo pravo svakog čoveka. Na Zapadu, značajan procenat radničkih porodica ne živi u svojim nekretninama, već iznajmljuje od kompanija za upravljanje stambenim prostorom u čijem su vlasništvu često čitavi blokovi zgrada. Iza tih kompanija stoje investitori koji ubiraju mesečnu rentu od stotina, ponekad i hiljada stanara, zadržavajući pravo da svakoga ko zakasni sa kirijom izbace na ulicu uz pomoć policije i izvršitelja.

Iako boljeg materijalnog statusa, većina obrazovane srednje klase koja uspe da kupi nekretninu, to po pravilu čini uz pomoć bankarskih kredita, time ulazeći u dužničko ropstvo. Neplaćena rata kredita je često sve što deli ovaj sloj stanovništva od oduzimanja nekretnine i završavanja na ulici. Za radničku klasu je situacija mnogo teža i većina njenih pripadnika ne može ni na kredit da uzme stan.

Ovde smo uzeli primer SAD-a kao arhetip razvijene

kapitalističke zemlje, kako bismo ukazali da je ovaj problem sastavni deo razvijenog kapitalizma a ne nešto što "postoji samo u Srbiji".

U Srbiji situacija još uvek nije ovoliko kritična, ali investitorski urbanizam i džentrifikacija pokazuju jasnu tendenciju ka onemogućavanju radničkoj klasi da stekne ili čak zadrži domove koje već poseduje. Dok se zidaju novi gradski kvartovi sa cenama nekretnina nedostižnim radničkim porodicama, inflacija divlja a životni troškovi rastu i teraju radničku klasu da se zadužuje. Banke poslednjih godina daju keš kredite šakom i kapom uz minimalne preduslove, pa svako ko je prijavljen na radnom mestu ima pravo na razne vrste kredita.

Bez dodatnih izvora prihoda, radnici su često primorani da uzimaju kredite za neke najosnovnije stvari za svoju decu poput školskih udžbenika, odeće ili letovanja jednom u par godina. Ulazak u kredite uglavnom označava ulazak u doživotno dužničko ropstvo u kojem radnici od već niskih plata moraju i da preživljavaju i da vraćaju rate kredita. To se često završava dizanjem novih kredita za refinansiranje prethodnih, i naravno ulaskom u sve veće dugove.

Kada radnici više nemaju načina da redovno isplaćuju svoje dugove bankama, hramovima kapitalističke pohlepe, banke redovno podnose tužbe radi naplate potraživanja. Zatim, izvršitelji izlaze na teren i uz pomoć policije pokušavaju da izbacuju ljude na ulicu i otimaju njihove jedine domove. Otete domove banke uglavnom prodaju za daleko veću cenu od dugova zbog kojih su ljudi izbačeni na ulicu, ali daleko nižu cenu od "tržišne" i na taj način dodatno učestvuju u koruptivnim procesima političke mafije.

Sama ideja da nekome može biti otet stan da bi se namirio dug koji je desetinama puta manji od vrednosti stana pokazuje koliko je ovakav način naplate duga kriminalan. Suština je u tome da se radničkoj klasi onemogući dolazak do nekretnina kao

i da se ona izbacila iz porodičnih domova do kojih je uglavnom došla za vreme socijalističke Jugoslavije.

U bivšim socijalističkim zemljama istočne Evrope, uključujući Srbiju, još je prilično visok procenat porodica koje žive u sopstvenim domovima. U Jugoslaviji, uprkos svim manama državnog socijalizma, prema kome smo izuzetno kritični kao anarhisti, radnička klasa je mogla daleko lakše doći do nekretnine i stotine hiljada radničkih porodica je po prvi put došlo u situaciju da konačno živi u sopstvenom domu.

Banke su često veoma važan faktor u investitorskom urbanizmu i predstavljaju glavne partnere kroz milionske investicione kredite. U investicionom bankarstvu, novac koji je stečen kriminalnim otimanjem domova se koristi za dalje poslovanje banke. Tako recimo novac koji je stečen prodajom stana iz kog je izbačena samohrana majka sa decom, završava u fondu za izgradnju nekog novog Beograda na vodi.

Državi kao servisu vladajuće klase, bankama, i kapitalistima je vrlo isplativo da džentrifikuju neki deo grada i izgrade luksuzne nekretnine u kojima će renta biti nekoliko puta viša nego u radničkim naseljima. Klasno nasilje investitorskog urbanizma je rezultat toga što radničke porodice predstavljaju fizičku prepreku za izgradnju novih buržujskih naselja i otvaranje novih tržišta.

Od gradske strukture 19. veka u kojem je proizvodnja bila u centru grada a radnici živeli u njenoj neposrednoj blizini, prešli smo u model u kojem se proizvodnja izmešta ka periferiji i van grada, a radničke porodice i dalje žive u delovima centra grada. U savremenom kapitalističkom urbanizmu u gradskom centru se koncentriše finansijski kapital, maloprodajni objekti i luksuzni stambeni objekti.

Pošto ne mogu da (poput nacista) popakuju radničke porodice u kamione, sledeće najbolje rešenje kapitalistima je da u saradnji sa državom i bankama pod maskom zakona oteraju narod.

To se radi putem specijalnih zakona (lex specialis), označavanjem projekata džentrifikacije kao poduhvata od "nacionalnog značaja", prinudnom eksproprijacijom i deložacijama.

Dok država, kapital i banke imaju zakone i beskrajna novčana sredstva, mi imamo jedni druge. U Srbiji recimo zakonska žalba ne odlaže izvršenje, pa tako možemo mi do sutra da se žalimo pravnim putem jer će nas izvršitelj iseliti tada kada je došao sa policijom ukoliko ga fizički ne sprečimo.

Praksa poslednjih godina je pokazala da samoorganizovani možemo da sprečimo pojedinačna prinudna iseljenja. Međutim, investitorski urbanizam predstavlja opasnost za čitave komšiluke, poput gradnje u novobeogradskom Bloku 4 gde [investitor uz pomoć privatnog obezbeđenja](#) pokušava da bukvalno zazida stambenu zgradu novom zgradom.

Vrlo često razni kriminalci pokušavaju golom silom da otmu ljudima jedini krov nad glavom koji imaju. Jedan od najnovijih slučaja je [bahatost Petra Panića](#), kuma Aleksandra Vučića koji pokušava nasiljem da otera čitavu porodicu na Dorćolu iz njihovog jedinog doma, podmećući požare pomoću batinaša.

Da bismo se delotvorno suprotstavili ovakvoj bahatosti moramo da gradimo mreže uzajamne pomoći koje će biti sposobne da odmah reaguju i da javno pozovu solidarne ljude da dođu i fizički stanu na put kapitalističkoj bahatosti.

Umesto zvanja policije i institucija koje rade u dogovoru sa investitorima, iskoristimo moć narodnih zborova i direktne demokratije kako bismo odbranili naše zajednice.